TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. gegužės 14 d.*

Byloje C-180/06

dėl *Oberlandesgericht Wien* (Austrija) 2006 m. kovo 29 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2006 m. balandžio 7 d., pagal EB 68 ir 234 straipsnius pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Renate Ilsinger

prieš

Martin Dreschers, veikiantį kaip *Schlank & Schick GmbH* likvidatorius,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits ir J.-J. Kasel (pranešėjas),

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. liepos 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— M. Dreschers, *Schlank & Schick GmbH* likvidatoriaus, atstovaujamo *Rechtsanwalt* A. Matt,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl, S. Zeichen ir M. Rüffenstein,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos T. Boček ir M. Smolek,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Sampol Pucurull ir B. Plaza Cruz,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* W. Ferrante,

— Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos T. Mihelič,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët, S. Grünheid ir W. Bogensberger,

susipažinęs su 2008 m. rugsėjo 11 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 15 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas byloje tarp Austrijos pilietės R. Ilsinger, kurios nuolatinė gyvenamoji vieta yra St. Polten (Austrija), ir M. Dreschers, pagal Vokietijos teisę įsteigtos prekes pagal užsakymus paštu parduodančios ir paskelbtos bankrutuojančia bendrovės *Schlank & Schick GmbH* (toliau - *Schlank & Schick*), kurios buveinė yra Achene (Vokietija), likvidatoriaus, dėl ieškinio, kuriuo R. Ilsinger siekia iš minėtos bendrovės prisiteisti prizą.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 44/2001

3 Jurisdikcijos taisyklės yra nustatytos Reglamento Nr. 44/2001 II skyriuje, kurį sudaro 2-31 straipsniai.

4 Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalyje, esančioje II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, numatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

5 Minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, esančioje tame pačiame skirsnyje, įtvirtinta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

6 Reglamento Nr. 44/2001 5–22 straipsniuose, sudarančiuose II skyriaus 2–6 skirsnius, numatytos specialios, privalomos ar išimtinės jurisdikcijos taisyklės.

7 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnį, esantį II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1. a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir, jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

— teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<…>.“

8 Reglamento Nr. 44/2001 tryliktoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Kalbant apie draudimo, vartotojų ir darbo sutartis, silpnesniąją šalį turėtų ginti palankesnės tokios šalies interesams jurisdikcijos taisyklės nei bendrosios taisyklės.“

9 Reglamento Nr. 44/2001 to paties II skyriaus 4 skirsnį „Jurisdikcija, susijusi su vartotojų sutartimis“ sudaro 15-17 straipsniai.

10 Šio reglamento 15 straipsnio 1 dalis yra išdėstyta taip:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo, vartotojas, sudaro tokiam tikslui, kuris gali būti laikomas nesusijusiu su jo darbu arba profesija, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jeigu:

a) sutartis sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis; arba

b) sutartis sudaryta dėl paskolos, kuri turi būti grąžinta dalimis, arba dėl bet kurios kitos formos kredito, suteikto prekių pardavimui finansuti; arba

c) visais kitais atvejais, sutartis buvo sudaryta su šalimi, vykdančia komercinę arba profesinę veiklą valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, arba kitu būdu tokią veiklą susiejančia su minėta valstybe nare ar keliomis valstybėmis, įskaitant pastarąją, ir jeigu minima sutartis yra priskiriama tokios veiklos sričiai.“

11 Pagal to paties 15 straipsnio 3 dalį „šis skirsnis netaikomas vežimo sutarčiai, kitai nei sutartis, kurioje už įskaitytą kainą numatyta kelionė ir nakvynė“.

12 Remiantis Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalimi „vartotojas kitai sutarties šaliai bylą gali iškelti valstybės narės, kurioje yra nuolatinė tos sutarties šalies gyvenamoji ar verslo vieta, teismuose arba vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose“.

13 Nuo šios jurisdikcijos taisyklės galima nukrypti tik laikantis šio reglamento 17 straipsnio numatytų sąlygų.

14 Iš Reglamento Nr. 44/2001 konstatuojamųjų dalių matyti, kad jis yra priimtas atsižvelgiant į 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1 ir tekstas su pakeitimais – p. 77), 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1), 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1, toliau – Briuselio konvencija). Šis reglamentas nuo savo įsigaliojimo 2002 m. kovo 1 d. santykiuose tarp valstybių narių, išskyrus Danijos Karalystę, pakeitė Briuselio konvenciją.

15 Reglamento Nr. 44/2001 devynioliktoje konstatuojamojoje dalyje Europos Sąjungos Taryba pabrėžė, kad reikėtų užtikrinti Briuselio konvencijos ir šio reglamento tęstinumą, kuris taip pat susijęs su Teisingumo Teismo analogiškų šios Konvencijos nuostatų išaiškinimu.

Briuselio konvencija

16 Jurisdikcijos taisyklės yra nustatytos Briuselio konvencijos II skyriuje, kurį sudaro 2–24 straipsniai.

17 Briuselio konvencijos 2 straipsnio pirmojoje pastraipoje, esančioje II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, numatyta tokia pagrindinė taisyklė:

„Atsižvelgiant į šios Konvencijos nuostatas, Susitariančiojoje Valstybėje nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims, kad ir kokia būtų jų pilietybė, byla keliama tos valstybės teismuose.“

18 Briuselio konvencijos 3 straipsnio pirmojoje pastraipoje, esančioje tame pačiame skirsnyje, nurodyta:

„Susitariančiojoje Valstybėje nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims byla gali būti keliama kitos Susitariančiosios Valstybės teismuose tik pagal taisykles, išdėstytas šios antraštinės dalies 2–6 skirsniuose.“

19 Briuselio konvencijos 5–18 straipsniuose, sudarančiuose II skyriaus 2–6 skirsnius, numatytos specialios, imperatyvios ar išimtinės jurisdikcijos taisyklės.

20 Pagal Briuselio konvencijos II skyriaus 2 skirsnio, pavadinto „Specialioji jurisdikcija“, 5 straipsnį:

„Susitariančiojoje Valstybėje nuolat gyvenančiam asmeniui byla kitoje Susitariančiojoje Valstybėje gali būti keliama:

1) dėl dalykų, susijusių su sutartimi – atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose; <…>

<…>“

21 To paties Briuselio konvencijos II skyriaus 13–15 straipsniai sudaro 4 skirsnį „Jurisdikcija byloms dėl vartotojų sutarčių“.

22 Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta:

„Bylose dėl sutarties, kurią asmuo sudarė ne tam tikslui, kuris gali būti laikomas susijusiu su jo veikla ar profesija, toliau – vartotojas, jurisdikcija nustatoma pagal šį skirsnį, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto, jei tai yra:

1) prekių pirkimo ir pardavimo išsimokėtinai sutartis; arba

2) dalimis grąžinamos paskolos arba kurio nors kito kreditavimo tipo sutartis prekėms pirkti; arba

3) prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutartis, ir jeigu:

a) valstybėje, kur yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, iki sutarties sudarymo jis gavo konkretų pasiūlymą arba sužinojo apie jį iš reklamos;

ir

b) toje valstybėje vartotojas ėmėsi veiksmų, reikalingų sutarčiai sudaryti.“

23 Briuselio konvencijos 13 straipsnio trečiojoje pastraipoje numatyta, kad „šis skirsnis netaikomas transporto sutartims“.

24 Pagal Briuselio konvencijos 14 straipsnio pirmąją pastraipą: „vartotojas gali kelti bylą kitai sutarties šaliai arba Susitariančiosios Valstybės, kurioje ta šalis turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar buveinę, teismuose arba Susitariančiosios Valstybės, kurioje jis pats turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar buveinę, teismuose.“

25 Nuo šios jurisdikcijos taisyklės galima nukrypti tik laikantis Briuselio konvencijos 15 straipsnyje numatytų sąlygų.

Nacionalinės teisės aktai

26 Austrijos Vartotojų apsaugos įstatymo (*Konsumentenschutzgesetz*) su pakeitimais, padarytais Nuotolinės prekybos sutarčių įstatymu (Fernabsatz-Gesetz, BGBl. I, 185/1999, toliau – Austrijos Vartotojų apsaugos įstatymas), kuriuo į Austrijos teisę perkeliama 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis (OL L 144, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 319), 5 straipsnio j punktas išdėstytas taip:

„Įmonės, kurios kreipiasi į konkretų vartotoją žadėdamos jam įteikti laimėtą prizą ar su kitais panašaus pobūdžio pasiūlymais, suformuluotais taip, kad vartotojui sudaromas įspūdis, jog jis laimėjo konkretų prizą, privalo jam jį įteikti; šio prizo taip pat gali būti reikalaujama teismine tvarka.“

27 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo Teisingumo Teismui perduotos bylos medžiagos matyti, jog 5 straipsnio j punktu siekiama suteikti vartotojams teisę pateikti ieškinį tam, kad būtų užtikrintas „pažado įteikti laimėtą prizą“ vykdymas, kai jie buvo suklaidinti dėl to, jog pardavėjas susisiekė su vartotojais asmeniškai sudarydamas įspūdį, kad šie laimėjo prizą, nors tikrasis tokios veiklos

tikslas – šio verslininko prekių ar paslaugų užsakymo paskatinimas. Tam, kad vartotojas būtų veiksmingai apgintas nuo tokios praktikos, jis turi teisę pagal civilinę teisę pateikti ieškinį, kad būtų užtikrintas pažado vykdymas, lyg verslininkas, siūlydamas prizą, įsipareigotų teisiškai. Taigi šiuo atveju laikoma, kad yra teisinis santykis tarp verslininko ir minėto vartotojo.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

28 Iš pagrindinės bylos medžiagos matyti, kad 2002 m. rugpjūčio 19 d. R. Ilsinger iš *Schlank & Schick* gavo asmeniškai jai adresuotą laišką užklijuotame voke. Ant voko buvo užrašai „Svarbūs dokumentai!“, „Prašome atidaryti nedelsiant“ ir „Asmeniškai“, taigi jame esantis pranešimas buvo aiškiai skirtas R. Ilsinger bei leido patikėti, kad ji laimėjo 20 000 eurų prizą.

29 Kitą dieną R. Ilsinger nuplėšė nuo kartu atsiųsto voko kuponą, ant kurio buvo nurodytas identifikacijos numeris, ir, kaip buvo kviečiama padaryti laiške, jį užklijavo ant „prizo pareikalavimo patvirtinimo“ bei išsiuntė *Schlank & Schick*.

30 R. Ilsinger patvirtino, kad ji kartu pateikė bandomąjį užsakymą. *Schlank & Schick* tai neigia ir teigia, kad ji neužsisakė jokių prekių. Aišku, kad tariamas prizo laimėjimas nepriklausė nuo tokio prekių užsakymo.

31 2002 m. gruodžio 23 d. R. Ilsinger, vis dar negavusi pareikalauto prizo, pareiškė ieškinį *Landesgericht St. Polten*, nes jos nuolatinė gyvenamoji vieta buvo šio teismo jurisdikcijoje. Ieškinyje prieš *Schlank & Schick* ji rėmėsi Austrijos Vartotojų apsaugos įstatymo 5 straipsnio j punktu ir Reglamento Nr. 44/2001 16 straipsnio 1 dalimi.

32 *Schlank & Schick* pateikė prieštaravimą dėl šio teismo jurisdikcijos ir nurodė, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 ir 16 straipsniai netaikomi šioje byloje, nes jie taikytini tik tokiu atveju, kai sudaryta sutartis yra atlygintinė, o taip nėra šiuo atveju. Dalyvavimas reklaminiame žaidime nepriklausė nuo užsakymo ar bandomojo užsakymo be įsipareigojimo bei su galimybe grąžinti prekes. R. Ilsinger neužsisakė prekių ir todėl negali reikalauti gynybos kaip vartotoja. *Schlank & Schick* priduria, kad net jeigu remiantis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktu egzistuotų sutartinis ryšys, Austrijos teismai neturėtų jurisdikcijos, nes tariamos skolos įvykdymo vieta yra Vokietijoje.

33 Prasidėjus *Schlank & Schick* bankroto procedūrai šios bendrovės likvidatorius M. Dreschers palaikė anksčiau išdėstytus argumentus ir paprašė tęsti bylą.

34 2004 m. birželio 15 d. Nutartyje *Landesgericht St. Polten* atmetė *Schlank & Schick* prieštaravimą dėl jurisdikcijos nebuvimo ir tos pačios dienos sprendimu atmetė R. Ilsinger ieškinį teigdamas, kad prizo įteikimas ar galimybė dalyvauti *Schlank & Schick* pažadėto prizo žaidime nepriklausė nuo galutinio prekių užsakymo ir dėl to neturi reikšmės, ar ieškovė pateikė bandomąjį užsakymą.

35 Abi šalys šiuos sprendimus apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

36 Nustatęs, kad EB 68 straipsnio 1 dalies reikalavimai atrodo patenkinti, *Oberlandesgericht Wien* mano, jog šios bylos sprendimui reikia Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo.

37 Iš tikrųjų jam svarbu nustatyti, ar minėtos nuostatos suteikia teisę į pagrindinėje byloje pateiktą reikalavimą, kai apgaulingu laimėjimo pažadu siekiama paskatinti kilnojamųjų daiktų pirkimo ir pardavimo sutarties sudarymą ir taip parengti vartojimo sutartį, nors kol kas šalys nėra sudariusios jokios sutarties.

38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnyje tiesiogiai neminima tokia sutartis, tačiau atrodo, jog jis galėtų būti taikomas su vartotoju šio straipsnio prasme sudarytai sutarčiai, nors pastarasis tik pateikė bandomąjį užsakymą ir neįsipareigojo pardavėjui, o *Schlank & Schick* tvirtina, kad joks užsakymas nebuvo pateiktas.

39 Šiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Wien* nusprendė sustabdyti bylą ir Teisingumo Teismui pateikti tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Austrijos Vartotojų apsaugos įstatymo <…> 5 straipsnio j punktu <…> vartotojams suteikta teisė teismine tvarka reikalauti įmonių tariamai laimėto prizo,

jei šios kreipiasi (kreipėsi) į konkretų vartotoją žadėdamos jam šį įteikti ar su kitais panašaus pobūdžio pasiūlymais, suformuluotais taip, kad vartotojui (buvo) sudaromas įspūdis, jog jis laimėjo prizą, šio reikalavimo nesiejant su prekių užsakymu ar jam neužsisakius prekių su bandomuoju užsakymu, bet kai pranešimo gavėjas reikalauja prizo, yra sutartinė teisė arba jai prilyginama teisė <…> (minėto) Reglamento <…> Nr. 44/2001 <…> 15 straipsnio 1 dalies c punkto prasme?

Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

2. Ar egzistuoja Reglamento <…> Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punkte nustatyta reikalavimo teisė, jei teisė gauti laimėjimą, nors ir nepriklausė nuo prekių užsakymo, tačiau pranešimą gavęs asmuo vis dėlto prekes užsakė?“

Dėl prejudicinių klausimų

40 Dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 nustatytos jurisdikcijos taisyklės turi būti aiškinamos taip, jog ieškinys, kuriuo vartotojas siekia iš prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės išsireikalauti tariamai laimėtą prizą, kai jo įteikimas nepriklauso nuo šios bendrovės siūlomų prekių užsakymo, yra laikytinas pagrįstu sutartimi minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalies c punkto prasme, nors kartais toks vartotojas vis dėlto yra užsisakęs prekių.

41 Prieš atsakant į šiuos klausimus visų pirma reikia atkreipti dėmesį į tai, kad tiek, kiek santykiuose tarp valstybių narių, išskyrus Danijos Karalystę, Reglamentas Nr. 44/2001 pakeitė Briuselio konvenciją, Teisingumo Teismo pateiktas šios Konvencijos išaiškinimas turi būti taip pat taikomas ir šio reglamento nuostatoms, kurios laikytinos analogiškomis Briuselio konvencijos nuostatoms. Be to, minėto reglamento nustatytoje sistemoje 15 straipsnio 1 dalies c punktas, kaip ir Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas, užima tą pačią vietą ir yra skirtas ginti silpnąją šalį.

42 Kalbant apie tai, svarbu prisiminti, kad Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas yra taikomas vartotojo, savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje gavusio profesionalaus pardavėjo laišką, skatinantį užsisakyti prekių pardavėjo nustatytomis sąlygomis, ir jų užsisakiusio susitariančioje ar savo gyvenamosios vietos valstybėje, reikalavimui, paduotam teismine tvarka, atiduoti jam tariamai laimėtą prizą (2002 m. liepos 1 d. Sprendimo *Gabriel,* C-96/00, Rink. p. I-6367, 53, 55, 59 ir 60 punktai).

43 Viena vertus, sprendimo *Gabriel* 48-52 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto taikymo sąlyga, susijusi su „sutarties“, kurią vartotojas „sudarė“ su profesionaliu pardavėju, laikytina įvykdyta, jeigu abiejų šalių laisva valia, kai prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovei pasiūlius prekių vartotojas priima šį pasiūlymą užsakydamas produktus, dėl

vieno iš minėtoje nuostatoje nurodytų dalykų (šiuos atveju prekių tiekimo ar paslaugų teikimo) sudaroma sutartis, iš kurios kyla šalių abipusės bei tarpusavyje susijusios prievolės.

44 Antra vertus, minėto sprendimo *Gabriel* 38 ir 54-58 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad pažadas įteikti laimėtą prizą buvo neatskiriamai susijęs su prekių užsakymų ir, jo nuomone, taip buvo sudaryta atlygintinė sutartis, todėl ieškinys, kuriuo vartotojas siekia iš prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės prisiteisti tariamai laimėtą prizą, turi būti nagrinėjamas tos pačios kompetencijos teismuose, kurie yra atsakingi spręsti dėl to paties vartotojo sudarytos sutarties tam, kad kiek įmanoma būtų išvengta kelių teismų kompetencijos dėl tos pačios sutarties.

45 Taip pat reikėtų prisiminti, kad 2002 m. sausio 20 d. Sprendimo *Engler* (C-27/02, Rink. p. I-481) 37, 38 ir 44 punktuose Teisingumo Teismas atsisakė taikyti Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktą tokiu atveju, kai vartotojas reikalavo laimėto prizo, o jo tariamai laimėto prizo įteikimas nepriklausė nuo sąlygos, ar jis užsisakys pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės siūlomų prekių; ir iš tikrųjų šis vartotojas nepateikė jokio užsakymo.

46 Tokį sprendimą Teisingumo Teismas pagrindė sąlyga, kad tokiu atveju gavęs laišką su apgaulingu pažadu įteikti laimėtą prizą vartotojas nesudarė sutarties su prekes pagal užsakymus paštu parduodančia bendrove, nes neužsisakė šios siūlomų prekių, o iš Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto teksto matyti, kad jo taikymas priklauso nuo tam tikrų sąlygų, iš kurių viena reikalauja, jog vartotojas sudarytų tokią sutartį (sprendimo *Engler* 36-38 ir 40 punktai).

47 Teisingumo Teismo nuomone, dėl Briuselio konvencijos 13-15 straipsnių, kuriuose numatytos specialios jurisdikcijos taisyklės dėl vartotojų sudarytų sutarčių, vietos šios Konvencijos sistemoje jie privalo būti aiškinami siaurai, neišeinant už šioje Konvencijoje aiškiai suformuluotų hipotezių. Tikslas, kuriuo grindžiamos minėtos nuostatos, būtent užtikrinti vartotojo, kaip silpnesnės šalies, apsaugą, neleidžia padaryti kitokios išvados (minėto sprendimo *Engler* 39 ir 41-43 punktai).

48 Tačiau svarbu tai, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies tekstas, kurį prašo išaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą priėmęs teismas, nėra visiškai analogiškas Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmajai pastraipai.

49 Minėto 13 straipsnio pirmoji pastraipa 3 punkto taikymą riboja „prekių tiekimo ar paslaugų teikimo“ sutartimis, o Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punkto tekstas suformuluotas bendriau ir plačiau.

50 Neatsižvelgiant į tai, kad pagal minėto reglamento 15 straipsnio 3 dalį vartojimo sutarčių jurisdikcijos taisyklės netaikomos vežimo sutartims, pagal to paties straipsnio 1 dalies c punktą jos taikomos sutartims, nepaisant jų dalyko, jei tik jos sudarytos tarp vartotojo ir asmens, kuris veikia siekdamas savo veiklos ar profesijos tikslų. Be to, palyginti su Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto a ir b papunkčiuose aiškiai numatytomis konkrečiomis sutarčių taikymo sąlygomis, kurias jos turi atitikti, minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalies c punkte taisyklės yra bendriau suformuluotos tam, kad vartotojai būtų geriau ginami atsižvelgiant į naujas komunikacijos priemones ir elektroninės komercijos plėtrą.

51 Iš to išplaukia, kad Teisingumo Teismas, remdamasis vien Briuselio konvencijos 13 straipsnio pirmosios pastraipos tekstu, kuris numato jurisdikciją „prekių tiekimo ar paslaugų teikimo“ sutarčių atveju, nusprendė, jog ši pastraipa taikoma sutartims, iš kurių kyla šalių abipusės bei tarpusavyje susijusios prievolės (žr. minėtų sprendimų *Gabriel* 48-50 punktus ir *Engler* 34-36 punktus), tačiau Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punkto taikymas nėra ribojamas atvejais, kai šalys yra sudariusios sutartis.

52 Vis dėlto pažymėtina tai, kad minėtas 15 straipsnis taikytinas tik ieškiniams, susijusiems su vartotojo ir pardavėjo sudaryta sutartimi.

53 Tiesa, kad Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies ir to paties straipsnio tos pačios dalies c punkto įžanginėse dalyse reikalaujama, jog tarp vartotojo ir asmens, kuris veikia siekdamas savo veiklos ar profesijos tikslų, būtų „sudaryta sutartis“. Šis teiginys pagrįstas minėto reglamento II skyriaus 4 skirsnio, kuriame yra 15 straipsnis, pavadinimu „<…> susijusi su vartotojų sutartimis“. Pabrėžtina, kad atsižvelgiant į sąlygą dėl sutarties sudarymo minėtas 15 straipsnis yra iš esmės analogiškai išdėstytas kaip ir Briuselio konvencijos 13 straipsnis.

54 Kalbant apie minėtą sąlygą, savaime suprantama, kad pagal Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio 1 dalies c punktą vienai šaliai reikia tik pareikšti savo sutikimą, pačiai neprisiimant jokių teisinių prievolių kitos sutarties šalies atžvilgiu (žr. šio sprendimo 51 punktą). Tačiau sutarčiai šios nuostatos prasme egzistuoti būtina, kad kita sutarties

šalis pateiktų konkretų pasiūlymą, aiškiai nurodantį jo tikslą bei dalyką, ir taip įsipareigotų teisiškai tam, kad atsirastų šios nuostatos numatytas sutartinis teisinis santykis.

55 Taigi pažado, kaip antai pagrindinėje byloje įteikti laimėtą prizą atveju, šis reikalavimas laikytinas įvykdytu, kai yra prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės teisinis įsipareigojimas. Kitaip tariant, paskelbdama, kad besąlygiškai išmokės vartotojo reikalaujamą prizą, ji aiškiai išreiškė savo valią kitai šaliai priėmus pasiūlymą būti saistomai tokio įsipareigojimo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar jo sustabdytoje byloje šis reikalavimas yra įvykdytas.

56 Jei nagrinėjamu atveju taip nėra, komercinė veikla, dėl kurios kilo šis ginčas, negalėtų būti laikoma kilusia iš sutartinių teisinių santykių ar būti siejama su sutartimi aktualios redakcijos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio prasme.

57 Atsižvelgiant į šią hipotezę, šie santykiai galėtų būti laikomi ikisutartiniais ar kvazisutartiniais bei kartais jiems galėtų būti taikoma tik to paties reglamento 5 straipsnio 1 dalis, kurios taikymo sritis, reikia pripažinti, dėl savo formuluotės ir vietos reglamento sistemoje yra platesnė nei jo 15 straipsnio (pagal analogiją, kiek tai susiję su Briuselio konvencija, žr. minėto sprendimo *Engler* 44 ir 49 punktus).

58 Atsižvelgiant į tai ir nesant esminio Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio ir Briuselio direktyvos 13 straipsnio tekstų, susijusių su reikalavimu sudaryti sutartį tarp šalių,

redakcijų skirtumo darytina išvada, kad sprendimuose *Gabriel* ir *Engler* įtvirtinta su antrąja nuostata susijusi Teisingumo Teismo praktika turi būti taikoma ir minėtam 15 straipsniui tam, kad pagrindinėje byloje būtų pateiktas toks pats vertinimas. Atsižvelgiant į prielaidą, kad Briuselio konvencijos ir Reglamento Nr. 44/2001 tekstai yra labai panašūs, remiantis devyniolikta konstatuojamąja dalimi reikia užtikrinti šių dviejų priemonių aiškinimo tęstinumą, kuris yra teisinio saugumo principo, vieno iš šių priemonių pagrindų, užtikrinimo būdas.

59 Todėl reikia pripažinti, kad pagal aktualios redakcijos Reglamento Nr. 44/2001 15 straipsnio formuluotę šio straipsnio 1 dalies c punktas netaikytinas pagrindinės bylos ieškiniui, nes pardavėjas sutartimi neįsipareigojo vartotojui išmokėti prizą, kurio šis reikalauja. Šioje byloje minėta nuostata galėtų būti taikoma tokiam ieškiniui tik su sąlyga, kad po apgaulingo laimėjimo pažado buvo sudaryta sutartis tarp vartotojo ir prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės, vartotojui pateikus užsakymą.

60 Todėl į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai vartotojas, remdamasis savo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teisės normomis, siekia išsireikalauti iš kitoje valstybėje narėje įsteigtos prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės tariamai laimėtą prizą,

— nors ši bendrovė, siekdama paskatinti vartotoją sudaryti sutartį, jam asmeniškai išsiuntė laišką, sudarydama įspūdį, kad prizas bus įteiktas, kai jis to pareikalaus grąžindamas prie laiško pridėtą „prizo pareikalavimo patvirtinimą“,

— ir prizo laimėjimas nepriklauso nuo šios bendrovės siūlomų prekių užsakymo ar bandomojo užsakymo pateikimo,

Reglamento Nr. 44/2001 jurisdikcijos taisyklės privalo būti aiškinamos taip:

— tokiam vartotojo ieškiniui 15 straipsnio 1 dalies c punktas taikytinas su sąlyga, kad profesionalus pardavėjas yra teisiškai įsipareigojęs išmokėti prizą vartotojui,

— jeigu ši sąlyga nėra įvykdyta, ta pati Reglamento Nr. 44/2001 nuostata taikytina tokiam ieškiniui, jie vartotojas iš tikrųjų užsakė prekių iš šio profesionalaus pardavėjo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Tokioje situacijoje, kokia yra pagrindinėje byloje, kai vartotojas, remdamasis savo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teisės normomis, siekia išsireikalauti iš kitoje valstybėje narėje įsteigtos prekes pagal užsakymus paštu parduodančios bendrovės tariamai laimėtą prizą,

— **nors ši bendrovė, siekdama paskatinti vartotoją sudaryti sutartį, jam asmeniškai išsiuntė laišką, sudarydama įspūdį, kad prizas bus įteiktas, kai jis to pareikalaus grąžindamas prie laiško pridėtą „prizo pareikalavimo patvirtinimą“,**

— **ir prizo laimėjimas nepriklauso nuo šios bendrovės siūlomų prekių užsakymo ar bandomojo užsakymo pateikimo,**

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo jurisdikcijos privalo būti aiškinamos taip:

— **tokiam vartotojo ieškiniui 15 straipsnio 1 dalies c punktas taikytinas su sąlyga, kad profesionalus pardavėjas yra teisiškai įsipareigojęs išmokėti prizą vartotojui,**

— **jeigu ši sąlyga nėra įvykdyta, ta pati Reglamento Nr. 44/2001 nuostata taikytina tokiam ieškiniui, jei vartotojas iš tikrųjų užsakė prekių iš šio profesionalaus pardavėjo.**

Parašai.